

1231**UMOWA****między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Bułgarii o zabezpieczeniu społecznym,**

podpisana w Sofii dnia 9 czerwca 2005 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 9 czerwca 2005 r. została podpisana w Sofii Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Bułgarii o zabezpieczeniu społecznym, w następującym brzmieniu:

UMOWA**między Rzeczpospolitą Polską
a Republiką Bułgarii
o zabezpieczeniu społecznym**

Rzeczpospolita Polska i Republika Bułgarii, zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”,

kierując się wolą uregulowania wzajemnych stosunków w dziedzinie zabezpieczenia społecznego uzgodniły, co następuje:

Tytuł I**POSTANOWIENIA OGÓLNE****Artykuł 1****Definicje**

(1) W niniejszej umowie poniższe pojęcia oznaczają:

1. „ustawodawstwo”: ustawy, przepisy wykonawcze i inne przepisy prawne dotyczące zabezpieczenia społecznego, o których mowa w artykule 2 niniejszej umowy;
2. „właściwa władza”:
 - 2.1. w Republice Bułgarii — ministra lub ministrów właściwych do spraw zabezpieczenia społecznego;
 - 2.2. w Rzeczypospolitej Polskiej — ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i ministra właściwego do spraw zdrowia;
3. „właściwa instytucja”: instytucję upoważnioną do stosowania ustawodawstwa;
4. „instytucja łącznikowa”: instytucję zapewniającą koordynację i informację między instytucjami obu Umawiających się Stron, uczestniczącą w stosowaniu niniejszej umowy, jak również w informowaniu zainteresowanych odnośnie do praw i obowiązków z niej wynikających;
5. „miejsce zamieszkania”: miejsce stałego pobytu;
6. „miejsce pobytu”: miejsce czasowego pobytu;

7. „świadczenia rzeczowe”: świadczenia zdrowotne lub pomoc medyczną zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony;
8. „świadczenia pieniężne”: świadczenia pieniężne przewidziane przez ustawodawstwo Umawiającej się Strony, w tym wszelkie dodatki i podwyżki dotyczące tych świadczeń;
9. „okres ubezpieczenia”: okresy składkowe, okresy zatrudnienia lub pracy na własny rachunek oraz okresy z nimi zrównane, zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony;
10. „ubezpieczony”: osobę, która jest lub była ubezpieczona zgodnie z ustawodawstwem;
11. „członek rodziny”: osobę tak określoną przez ustawodawstwo, zgodnie z którym udzielane są świadczenia, lub w przypadkach, o których mowa w artykule 10, przez ustawodawstwo Umawiającej się Strony, na terytorium której dana osoba ma miejsce zamieszkania.

(2) Inne pojęcia użyte w niniejszej umowie mają znaczenie, jakie im nadało ustawodawstwo każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 2**Zakres przedmiotowy**

(1) Niniejszą umowę stosuje się:

1. w Republice Bułgarii do: przepisów prawnych dotyczących:
 - 1.1. natychmiastowej pomocy medycznej i pomocy medycznej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego;
 - 1.2. świadczeń pieniężnych z tytułu czasowej niezdolności do pracy oraz macierzyństwa;
 - 1.3. emerytur za staż ubezpieczeniowy i z tytułu wieku oraz rent inwalidzkich z tytułu choroby o charakterze ogólnym;
 - 1.4. rent inwalidzkich z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej;
 - 1.5. rent rodzinnych;

- 1.6. świadczeń pieniężnych z tytułu bezrobocia;
 - 1.7. zasiłków rodzinnych;
 - 1.8. zasiłków pogrzebowych;
 2. w Rzeczypospolitej Polskiej do: przepisów prawnych dotyczących:
 - 2.1. świadczeń rzeczowych;
 - 2.2. świadczeń pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa;
 - 2.3. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych;
 - 2.4. świadczeń z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej;
 - 2.5. zasiłków z tytułu bezrobocia;
 - 2.6. zasiłków rodzinnych;
 - 2.7. zasiłków pogrzebowych,
- z wyłączeniem świadczeń z tytułu zaopatrzenia emerytalnego: funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, żołnierzy zawodowych oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku.

(2) Niniejszą umowę stosuje się również do ustawodawstwa, które zmienia, uzupełnia lub kodyfikuje ustawodawstwo wymienione w ustępie 1.

(3) Niniejsza umowa nie ma zastosowania do systemu świadczeń na rzecz ofiar wojny lub jej skutków.

Artykuł 3

Zakres podmiotowy

Niniejszą umowę stosuje się do:

1. osób, które podlegają lub podlegały ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron;
2. członków rodziny lub innych osób, w takim zakresie, w jakim ich prawa pochodzą od praw osób, o których mowa w punkcie 1.

Artykuł 4

Równe traktowanie

Jeżeli niniejsza umowa nie stanowi inaczej, przy stosowaniu ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony obywatele drugiej Umawiającej się Strony traktowani są na równi z obywatelami pierwszej Umawiającej się Strony.

Artykuł 5

Transfer świadczeń pieniężnych

(1) Jeżeli niniejsza umowa nie stanowi inaczej, świadczenia pieniężne nabyte zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, nie mogą być zmniejszane, zmieniane, zawieszane ani wstrzymywane z tego powodu, że osoba uprawniona ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

(2) Ustępu 1 nie stosuje się:

1. w Republice Bułgarii do: świadczeń pieniężnych z tytułu bezrobocia, zasiłków rodzinnych i emerytur niezwiązanych z zatrudnieniem;
2. w Rzeczypospolitej Polskiej do: zasiłków z tytułu bezrobocia, zasiłków rodzinnych, rent socjalnych oraz świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie lub w drodze wyjątku.

Tytuł II

USTAWODAWSTWO WŁAŚCIWE

Artykuł 6

Zasada ogólna

Osoby, do których stosuje się niniejszą umowę, podlegają ustawodawstwu dotyczącemu zabezpieczenia społecznego Umawiającej się Strony, na terytorium której pracują, z uwzględnieniem postanowień artykułu 7.

Artykuł 7

Zasady szczególne

(1) W odniesieniu do zasady określonej w artykule 6, ustanawia się następujące zasady szczególne:

1. Pracownik zatrudniony w przedsiębiorstwie, którego siedziba znajduje się na terytorium jednej Umawiającej się Strony, delegowany przez to przedsiębiorstwo na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w celu wykonywania pracy o charakterze przejściowym, podlega ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony przez okres delegowania, nie dłużej jednak niż 24 miesiące, jeżeli nie został on delegowany w miejsce innej osoby, której okres delegowania upłynął.
2. Osoba pracująca na własny rachunek, wykonująca zwykle swą działalność na terytorium jednej Umawiającej się Strony, która przenosi czasowo tę działalność na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlega ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony przez okres wykonywania tej działalności nie dłużej jednak niż 12 miesięcy.
3. Pracownik wykonujący pracę równocześnie na terytoriach obu Umawiających się Stron podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na terytorium której ma miejsce zamieszkania.

4. Osoba pracująca na własny rachunek równocześnie na terytoriach obu Umawiających się Stron podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na terytorium której ma miejsce zamieszkanie.
5. Osoba pracująca na własny rachunek na terytorium jednej Umawiającej się Strony, która równocześnie jest pracownikiem na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlega ustawodawstwu tej drugiej Umawiającej się Strony.
6. Pracownik wchodzący w skład podróżującego personelu przedsiębiorstwa dokonującego na własny lub na cudzy rachunek międzynarodowych przewozów osób lub towarów koleją, drogą lądową, powietrzną lub rzeczną, podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na terytorium której ma siedzibę przedsiębiorstwo.
7. Pracownik wykonujący pracę na pokładzie statku podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, pod banderą której statek pływa. Jeżeli jednak ten pracownik jest wynagradzany za tę pracę przez przedsiębiorstwo lub osobę mającą siedzibę na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, jeżeli zamieszkuje na jej terytorium.
8. Członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych podlegają postanowieniom Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 r. oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r.
9. Członkowie personelu administracyjnego, technicznego oraz pomocniczego misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych każdej z Umawiających się Stron mogą w ciągu trzech miesięcy począwszy od wejścia w życie niniejszej umowy lub w ciągu trzech miesięcy od dnia rozpoczęcia pracy na terytorium Umawiającej się Strony, gdzie wykonują swoją pracę, dokonać wyboru między stosowaniem ustawodawstwa jednej lub drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli są obywatelami Umawiającej się Strony, do której należy misja dyplomatyczna lub urząd konsularny.
10. Osoby zatrudnione jako prywatna służba domowa członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych mają prawo wyboru, o którym mowa w punkcie 9, jeżeli są obywatelami Umawiającej się Strony, do której należy misja dyplomatyczna lub urząd konsularny.
11. Urzędnicy państwowi jednej Umawiającej się Strony, oprócz wymienionych w punkcie 9, którzy są delegowani na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlegają ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, do której należy administracja, w której są zatrudnieni.
12. Osoby delegowane przez jedną z Umawiających się Stron na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w ramach misji współpracy podlegają ustawodawstwu Strony delegującej, chyba że porozumienia o współpracy stanowią inaczej.

(2) Właściwe władze Umawiających się Stron lub instytucje przez nie wyznaczone mogą, za obopólną zgodą, ustanowić inne wyjątki lub zmienić te, które zostały przewidziane w ustępie 1.

Tytuł III

ŚWIADCZENIA RZECZOWE I PIENIĘŻNE

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

Artykuł 8

Sumowanie okresów ubezpieczenia

(1) Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do świadczeń rzeczowych lub pieniężnych, w tym emerytur i rent, od przebycia okresów ubezpieczenia, to właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, tak, jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli okresy te się nie pokrywają.

(2) Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie prawa od emerytury lub renty od przebycia okresów ubezpieczenia w zawodzie objętym ubezpieczeniem w systemie specjalnym lub od wykonywania określonego zatrudnienia, to okresy ubezpieczenia przebyte w tym zawodzie lub w tym zatrudnieniu zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony są sumowane przy przyznawaniu tej emerytury lub renty.

Artykuł 9

Zmniejszanie, wstrzymanie lub zawieszenie świadczeń pieniężnych

Ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony dotyczące zmniejszania, wstrzymania lub zawieszania świadczeń pieniężnych w przypadku emerytów lub rencistów zatrudnionych lub osiągniętych określony poziom dochodów, jest wobec nich stosowane, nawet gdy są zatrudnieni albo osiągnęli określony poziom dochodów na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział 2

Świadczenia rzeczowe

Artykuł 10

Prawo do świadczeń rzeczowych

(1) Jeżeli pracownik spełnia warunki do otrzymania świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony i został czasowo delegowany przez przedsiębiorstwo na terytorium

drugiej Umawiającej się Strony, w celu wykonywania tam pracy, zarówno on jak i towarzyszący mu członkowie rodziny mają prawo do otrzymania świadczeń rzeczowych natychmiast koniecznych dla ratowania zdrowia lub życia, udzielanych przez instytucję miejsca pobytu, zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję, na koszt właściwej instytucji.

(2) Ustęp 1 stosuje się odpowiednio do osoby pracującej na własny rachunek, o której mowa w artykule 7 ustęp 1 punkt 2 niniejszej umowy.

(3) Przy stosowaniu ustępu 1, przyznanie protez, sprzętu lub innych świadczeń rzeczowych o znacznej wartości zależy od zgody właściwej instytucji, chyba że przyznanie tego świadczenia rzeczowego nie może być odsunięte w czasie bez poważnego zagrożenia życia lub zdrowia osoby zainteresowanej.

(4) Lista i wartość świadczeń, o których mowa w ustępie 3, są ustalane przez właściwe władze w porozumieniach administracyjnych, o których mowa w artykule 24 ustęp 1 niniejszej umowy.

(5) Jeżeli pracownik spełnia warunki do otrzymania świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, to członkowie rodziny mający miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, którzy nie mają prawa do świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, mają prawo do świadczeń rzeczowych udzielanych przez instytucję ich miejsca zamieszkania zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję, na koszt właściwej instytucji.

(6) Jeżeli osoba otrzymująca emeryturę lub rentę zgodnie z ustawodawstwami obu Umawiających się Stron ma prawo do świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, na terytorium której ma miejsce zamieszkania, osoba ta i zamieszkali z nią członkowie rodziny mają prawo do świadczeń rzeczowych udzielanych przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt, tak, jakby osoba ta była uprawniona do emerytury lub renty wyłącznie zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony.

(7) Jeżeli osoba otrzymująca emeryturę lub rentę zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, która ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony nie posiada prawa do świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, to osoba ta ma prawo do świadczeń rzeczowych przyznawanych przez instytucję miejsca zamieszkania zgodnie ze stosowanym przez tę instytucję ustawodawstwem, na koszt właściwej instytucji. Zasadę tę stosuje się odpowiednio do członków rodziny osoby otrzymującej emeryturę lub rentę mających, tak jak i ona, miejsce zamieszkania na terytorium tej Umawiającej się Strony.

(8) Jeżeli osoba otrzymująca emeryturę lub rentę zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, ma miejsce zamieszkania na terytorium tej

Umawiającej się Strony i posiada prawo do świadczeń rzeczowych, to członkowie rodziny, którzy mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony i nie mają prawa do świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, mają prawo do świadczeń rzeczowych udzielanych przez instytucję ich miejsca zamieszkania, zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję, na koszt właściwej instytucji.

(9) Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony przewiduje obowiązek opłacania składek od emerytury lub renty na pokrycie kosztów świadczeń rzeczowych, to na podstawie tego ustawodawstwa instytucja uprawniona do pobierania składek potrąca je z wypłacanej emerytury lub renty, jeżeli na podstawie ustępu 7 koszty świadczeń rzeczowych ponosi instytucja tej Umawiającej się Strony.

(10) Właściwe władze Umawiających się Stron mogą, za obopólną zgodą, na nowe kategorie osób rozszerzyć uprawnienia do świadczeń rzeczowych.

Artykuł 11

Zwrot kosztów

Koszty świadczeń rzeczowych udzielonych przez instytucję jednej Umawiającej się Strony na rzecz instytucji właściwej drugiej Umawiającej się Strony, przy stosowaniu postanowień niniejszego rozdziału, są zwracane w sposób określony w porozumieniach administracyjnych, o których mowa w artykule 24 ustęp 1 niniejszej umowy.

Rozdział 3

Świadczenia pieniężne z tytułu choroby i macierzyństwa

Artykuł 12

Wypłata świadczeń pieniężnych

Świadczenia pieniężne z tytułu choroby i macierzyństwa są wypłacane bezpośrednio przez właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwu podlega ubezpieczony w chwili nabycia prawa do tych świadczeń.

Rozdział 4

Emerytury i renty

Artykuł 13

Okresy ubezpieczenia krótsze niż 12 miesięcy

(1) Jeżeli okres ubezpieczenia, przebyty zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, jest krótszy niż 12 miesięcy i na jego podstawie nie powstaje prawo do emerytury lub renty, właściwa instytucja drugiej Umawiającej się Strony uwzględnia ten okres tak, jak okres ubezpieczenia przebyty zgodnie z jej ustawodawstwem.

(2) Nie naruszając postanowień ustępu 1, okresy ubezpieczenia krótsze niż 12 miesięcy, przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, są uwzględniane przez właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, w której powstaje prawo do emerytury lub renty. Jeżeli to prawo powstaje w obu Umawiających się Stronach, to okres ten jest uwzględniany tylko przez właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, gdzie ubezpieczony ostatnio opłacał składki, i traktowany jest jak okres ubezpieczenia przebyty zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 14

Określenie stopnia niezdolności do pracy

W celu przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy właściwa instytucja każdej z Umawiających się Stron określa stopień niezdolności do pracy zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

Artykuł 15

Stosowanie ustawodawstwa bułgarskiego w zakresie emerytur i rent

(1) Jeżeli są spełnione warunki dotyczące prawa do otrzymania emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim, bez względu na okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem polskim, właściwa instytucja określa prawo do emerytury lub renty oraz jej wysokość tylko na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim.

(2) Jeżeli okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim są niewystarczające do nabycia prawa do emerytury lub renty, właściwa instytucja uwzględnia okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem polskim, z zastosowaniem artykułu 8 niniejszej umowy.

(3) Wysokość emerytury lub renty ustala się zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim od dochodu, od którego zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne za bułgarskie okresy ubezpieczenia.

Artykuł 16

Stosowanie ustawodawstwa polskiego w zakresie emerytur i rent

(1) Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem polskim prawo do emerytury lub renty powstaje bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim, to właściwa instytucja ustala prawo do emerytury lub renty i oblicza jej wysokość tylko na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem polskim, chyba że wysokość emerytury lub renty obliczonej zgodnie z ustępem 2 będzie korzystniejsza.

(2) Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem polskim prawo do emerytury lub renty powstaje dopiero po

uwzględnieniu okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim, to właściwa instytucja:

1. ustala teoretyczną kwotę emerytury lub renty, jaka przysługiwałaby w przypadku, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia zostały przebyte zgodnie z ustawodawstwem polskim;
2. na podstawie teoretycznej kwoty emerytury lub renty, o której mowa w punkcie 1, ustala rzeczywistą kwotę świadczenia w oparciu o proporcję okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem polskim, do sumy wszystkich przebytych okresów ubezpieczenia.

(3) Jeżeli ustawodawstwo polskie uzależnia przyznanie emerytury lub renty od warunku podlegania pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek temu ustawodawstwu w momencie, w którym miało miejsce zdarzenie powodujące nabycie prawa do emerytury lub renty, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek podlegały ubezpieczeniu, w tym momencie, zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim.

(4) Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty uwzględnia się tylko okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem polskim.

Rozdział 5

Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

Artykuł 17

Prawo do świadczeń

(1) Prawo do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ustala się zgodnie z ustawodawstwem, które miało zastosowanie w chwili zaistnienia wypadku albo w czasie wykonywania pracy, w wyniku której powstała choroba zawodowa.

(2) Jeżeli osoba, podlegająca ustawodawstwu jednej Umawiającej się Strony, ulegnie wypadkowi przy pracy lub zapadnie na chorobę zawodową w czasie wykonywania pracy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, otrzymuje świadczenia rzeczowe od instytucji miejsca pobytu tak, jakby była ona ubezpieczona w tej instytucji, zgodnie z obowiązującym tę instytucję ustawodawstwem na koszt instytucji właściwej. Postanowienia artykułu 10 ustęp 3 oraz ustępów 6—8 niniejszej umowy stosuje się odpowiednio.

(3) Przy zwrocie kosztów poniesionych zgodnie z ustępem 2 stosuje się artykuł 11 niniejszej umowy.

Artykuł 18

Choroba zawodowa

(1) Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem jednej Uma-

wiającej się Strony jest uzależnione od stwierdzenia choroby zawodowej po raz pierwszy na terytorium tej Umawiającej się Strony, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli choroba ta została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

(2) Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony jest uzależnione od określonego czasu wykonywania pracy, która chorobę spowodowała, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony uwzględnia także okres wykonywania tego samego rodzaju pracy zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

(3) Jeżeli praca powodująca powstanie choroby zawodowej była wykonywana na terytoriach obu Umawiających się Stron świadczenia z tytułu tej choroby są przyznawane wyłącznie zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, na terytorium której praca ta wykonywana była ostatnio, o ile ubezpieczony spełnia warunki przewidziane w tym ustawodawstwie. Jeżeli zgodnie z tym ustawodawstwem nie posiada on prawa do świadczeń, prawo do świadczeń ustala się zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 19

Pogłębienie się choroby zawodowej

(1) Jeżeli prawo do świadczeń z tytułu choroby zawodowej powstało zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony ponosi odpowiedzialność za wypłatę świadczenia z tytułu pogłębienia się choroby zawodowej, nawet jeżeli nastąpiło to w chwili, gdy osoba podlegała ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli nie wykonywała tam pracy narażającej ją na chorobę zawodową.

(2) W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej u osoby otrzymującej świadczenia z tytułu choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem pierwszej Umawiającej się Strony, podczas wykonywania pracy, która może spowodować chorobę zawodową na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:

1. właściwa instytucja pierwszej Umawiającej się Strony nadal wypłaca przyznane świadczenie, nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej;
2. właściwa instytucja drugiej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwu podlegała osoba w czasie wykonywania pracy mogącej spowodować pogłębienie się choroby zawodowej, przyznaje świadczenie w wysokości różnicy między wysokością świadczenia, do którego ma prawo po pogłębieniu się choroby zawodowej, a wysokością świadczenia, które przysługiwałoby przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

Artykuł 20

Stopień niezdolności do pracy

Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony przewiduje, że do ustalenia stopnia niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową uwzględnia się wcześniejsze wypadki przy pracy lub choroby zawodowe, to właściwa instytucja Umawiającej się Strony uwzględnia również wcześniejsze wypadki przy pracy lub choroby zawodowe nawet wówczas, gdy miały one miejsce w czasie stosowania ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział 6

Zasiłki rodzinne

Artykuł 21

Prawo do zasiłków rodzinnych

(1) Właściwa instytucja każdej z Umawiających się Stron ustala prawo do zasiłków rodzinnych i wypłaca je zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

(2) Jeżeli prawo do zasiłków rodzinnych przysługuje zgodnie z ustawodawstwami obu Umawiających się Stron, zasiłki są wypłacane przez właściwą instytucję Umawiającej się Strony, na terytorium której ma miejsce zamieszkania osoba, na którą przysługuje zasiłek rodzinny.

Rozdział 7

Zasiłki pogrzebowe

Artykuł 22

Prawo do zasiłku pogrzebowego

Właściwa instytucja każdej z Umawiających się Stron ustala prawo do zasiłku pogrzebowego i wypłaca go zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

Rozdział 8

Zasiłki z tytułu bezrobocia

Artykuł 23

Prawo do zasiłku z tytułu bezrobocia

(1) Okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron są uwzględniane, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do zasiłku z tytułu bezrobocia zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, o ile osoba zainteresowana, bezpośrednio przed utratą pracy posiada okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony.

(2) Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony okres wypłacania zasiłku z tytułu bezrobocia zależy od długości okresu ubezpieczenia, ustęp 1 stosuje się odpowiednio.

(3) Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony wysokość zasiłku z tytułu bezrobocia zależy od wysokości przychodu, od którego opłacano składki na ubezpieczenie od bezrobocia bierze się pod uwagę tylko przychód osiągnięty zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony.

(4) Jeżeli okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony zostały uwzględnione dla ustalenia prawa do zasiłku z tytułu bezrobocia zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, okres wypłaty zasiłku zostaje skrócony o okres, za który osoba bezrobotna otrzymywała zasiłek zgodnie z ustawodawstwem pierwszej Umawiającej się Strony.

Tytuł IV

POSTANOWIENIA RÓŻNE, PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1

Postanowienia różne

Artykuł 24

Uprawnienia właściwych władz

(1) Właściwe władze Umawiających się Stron zawierają porozumienia administracyjne konieczne do stosowania niniejszej umowy.

(2) Właściwe władze Umawiających się Stron są obowiązane do:

1. wyznaczenia instytucji łącznikowych;
2. wzajemnego powiadamiania się w sprawie stosowania niniejszej umowy;
3. wzajemnego informowania o zmianach w ustawodawstwie;
4. wzajemnego udzielania pomocy i rozwijania możliwie szerokiej współpracy technicznej i administracyjnej dla stosowania niniejszej umowy.

Artykuł 25

Pomoc administracyjna i prawna

(1) Właściwe władze, instytucje łącznikowe i właściwe instytucje Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnej pomocy przy wykonywaniu postanowień niniejszej umowy w taki sposób, jakby stosowały własne przepisy prawne. Pomoc ta jest bezpłatna.

(2) Właściwe władze, instytucje łącznikowe i właściwe instytucje Umawiających się Stron mogą bezpośrednio kontaktować się ze sobą, jak również z każdą zainteresowaną osobą lub jej pełnomocnikiem.

Artykuł 26

Składanie dokumentów

(1) Wnioski, zażalenia, odwołania oraz inne dokumenty, które zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony powinny być złożone w określonym terminie właściwej instytucji tej Umawiającej się Strony, są uważane za złożone w tym terminie, jeżeli w tym samym terminie zostały one złożone właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony.

(2) Wnioski, zażalenia, odwołania oraz inne dokumenty, o których mowa w ustępie 1, właściwa instytucja niezwłocznie przesyła do właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony.

(3) Wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego złożony zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony jest uważany za wniosek o przyznanie odpowiedniego świadczenia zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli wnioskodawca poinformował lub z przedstawionej przez niego dokumentacji wynika, że był ubezpieczony zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, chyba że wnioskodawca wystąpi o odroczenie ustalenia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron.

Artykuł 27

Zwolnienie z opłat i z uwierzytelniania dokumentów

(1) Zwolnienia z opłat rejestracyjnych, księgowych, skarbowych i konsularnych lub innych podobnych, przewidziane w przepisach prawnych każdej z Umawiających się Stron, mają zastosowanie do świadectw i dokumentów wydawanych przez organy administracji i instytucje drugiej Umawiającej się Strony dla stosowania niniejszej umowy.

(2) Świadectwa i dokumenty, jakie należy złożyć w celu stosowania niniejszej umowy, nie wymagają uwierzytelniania.

Artykuł 28

Uznawanie orzeczeń sądu i decyzji

(1) Orzeczenia sądu i decyzje, wydane przez właściwe instytucje jednej Umawiającej się Strony, są uznawane przez drugą Umawiającą się Stronę.

(2) Orzeczenia sądu i decyzje, o których mowa w ustępie 1, nie są uznawane, jeżeli takie uznanie byłoby sprzeczne z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

(3) Orzeczenia sądu i decyzje, uznane zgodnie z ustępami 1 i 2, są wykonywane przez drugą Umawiającą się Stronę zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 29**Badania lekarskie**

Badania lekarskie, które są wymagane przez ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron, osób mających miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony przeprowadza instytucja miejsca zamieszkania lub pobytu na wniosek i na koszt właściwej instytucji. Koszty badań lekarskich nie są zwracane, jeżeli są wykonywane dla instytucji obu Umawiających się Stron.

Artykuł 30**Ochrona danych osobowych**

(1) Jeżeli zgodnie z niniejszą umową właściwe władze, instytucje łącznikowe lub właściwe instytucje jednej umawiającej się Strony przekazują dane osobowe właściwym władzom, instytucjom łącznikowym lub właściwym instytucjom drugiej Umawiającej się Strony, przekazanie to dokonywane jest zgodnie z przepisami prawnymi, które regulują ochronę danych osobowych Umawiającej się Strony dostarczającej dane. Każde późniejsze przekazywanie, przechowywanie lub niszczenie danych dokonywane jest zgodnie z przepisami prawnymi o ochronie danych obowiązującymi na terytorium Umawiającej się Strony przyjmującej.

(2) Użycie danych osobowych dla innych celów niż dotyczące zabezpieczenia społecznego, zależy od zgody osoby zainteresowanej lub musi być zgodne z przepisami prawnymi Umawiającej się Strony.

Artykuł 31**Wypłata świadczeń pieniężnych**

Właściwe instytucje każdej z Umawiających się Stron wypłacają świadczenia pieniężne na mocy niniejszej umowy bezpośrednio osobom uprawnionym mającym miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w walucie urzędowej swojego państwa, a w przypadku braku wymienialności tej waluty w innej walucie swobodnie wymienialnej.

Artykuł 32**Język**

(1) Dla stosowania niniejszej umowy właściwe władze, instytucje łącznikowe i właściwe instytucje Umawiających się Stron kontaktują się między sobą w języku urzędowym każdej z Umawiających się Stron.

(2) Wniosek lub dokument nie zostanie odrzucony na tej podstawie, że jest sporządzony w języku urzędowym drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 33**Rozwiązywanie sporów**

(1) Spory powstałe w związku z interpretacją lub stosowaniem postanowień niniejszej umowy są roz-

wiązywane w drodze bezpośrednich negocjacji między właściwymi władzami Umawiających się Stron.

(2) Jeżeli rozwiązanie sporu jest niemożliwe w trybie, o którym mowa w ustępie 1, na wniosek jednej lub obu Umawiających się Stron zostaje on poddany pod rozstrzygnięcie komisji arbitrażowej, której skład i zasady proceduralne są uzgadniane w drodze wspólnej decyzji obu Umawiających się Stron. Decyzje komisji arbitrażowej są wiążące i ostateczne.

Rozdział 2**Postanowienia przejściowe i końcowe****Artykuł 34****Postanowienia przejściowe**

(1) Niniejsza umowa nie stanowi podstawy uznania roszczeń o wypłatę świadczeń pieniężnych za okres przed dniem jej wejścia w życie.

(2) Okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron przed dniem wejścia w życie niniejszej umowy są uwzględniane przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń pieniężnych przyznawanych na mocy tej umowy.

(3) Świadczenia pieniężne przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej umowy mogą być, na wniosek, ustalone ponownie, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy, jeżeli jest to korzystniejsze dla wnioskodawcy. Jeżeli wniosek zostanie złożony w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej umowy, świadczenia są przyznawane od dnia wejścia w życie niniejszej umowy.

Artykuł 35**Obowiązki umowy**

(1) Niniejsza umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony. Każda z Umawiających się Stron może, w drodze notyfikacji, wypowiedzieć niniejszą umowę nie później jednak niż na trzy miesiące przed upływem roku kalendarzowego. Niniejsza umowa traci moc z dniem 1 stycznia roku następującego bezpośrednio po roku, w którym została wypowiedziana.

(2) W przypadku wypowiedzenia niniejszej umowy wszystkie prawa nabyte na mocy jej postanowień zostają zachowane.

Artykuł 36**Podpisanie i ratyfikacja**

(1) Niniejsza umowa podlega ratyfikacji zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron.

(2) Umawiające się Strony informują się wzajemnie w drodze notyfikacji o zakończeniu procedur wymaganych dla wejścia w życie niniejszej umowy.

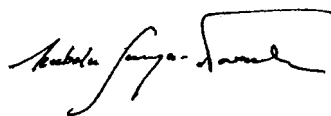
(3) Niniejsza umowa wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dacie ostatniej notyfikacji, o której mowa w ustępie 2.

(4) Z dniem wejścia w życie niniejszej umowy traci moc Umowa o współpracy w dziedzinie polityki społecznej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Ludową Republiką Bułgarii, podpisana w Warszawie dnia 12 lipca 1961 r.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni przez swoje Rządy, podpisali niniejszą umowę.

SPORZĄDZONO w Sofii dnia 9 czerwca 2005 r., w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach polskim i bułgarskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu
Republiki Bułgarii

СПОГОДБА
МЕЖДУ
РЕПУБЛИКА ПОЛША
И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

РЕПУБЛИКА ПОЛША
И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,

наричани по-долу “Договарящи страни”,
водени от желанието за регулиране на взаимоотношенията в областта на социалното осигуряване, се споразумяха за следното:

ГЛАВА 1
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1
Определения

(1) В тази Спогодба следните понятия означават:

1. “законодателство”:

закони, подзаконовни актове и други нормативни разпоредби, засягащи социалното осигуряване, посочени в член 2 на тази Спогодба;

2. “компетентен орган”:

2.1 в Република България - министърът или министрите, компетентни по въпросите на социалното осигуряване;

2.2 в Република Полша - министърът, компетентен по въпросите на социалното осигуряване и министърът, компетентен по въпросите на здравеопазването;

3. “компетентна институция”:

институция, упълномощена да прилага законодателството;

4. “орган за връзка”

институция, осигуряваща координацията и информацията между институциите на двете Договарящи страни, участваща в прилагането на тази Спогодба, както и в информирането на заинтересованите лица относно правата и задълженията, произтичащи от тази Спогодба;

5. “местоживеење”

мястото на постоянното пребиваване;

6. “местопребиваване”:

мястото на временно пребиваване,

7. “обезщетения в натура”:

здравни обезщетения или медицинска помощ съгласно законодателството на Договарящите страни;

8. “парични обезщетения”:

парични обезщетения, предвидени от законодателството на Договарящата страна, включително всякакви добавки и увеличения, свързани с тези обезщетения;

9. “осигурителен период”:

периоди на внасяне на осигурителни вноски, периоди на трудова заетост или работа за своя сметка, както и приравнени на тях периоди съгласно законодателството на Договарящата страна;

10. “осигурено лице”:

лице, което е или е било осигурено съгласно законодателството;

11. “член на семейството”:

лице, определено като такова от законодателството, съгласно което се отпускат обезщетения или в случаите, посочени в член 10 – от законодателството на Договарящата страна, на чиято територията е местоживеенето на даденото лице.

(2) Другите понятия, употребени в тази Спогодба, имат значението, което им придава законодателството на всяка от Договарящите страни.

Член 2

Материален обхват

(1) Тази Спогодба се прилага:

1. в Република България: по отношение на нормативните разпоредби, отнасящи се до:

1.1. спешната медицинската помощ и медицинска помощ в обхвата на задължителното здравно осигуряване;

1.2. паричните обезщетения за временна неработоспособност и майчинство;

1.3. пенсиите за осигурителен стаж и възраст, както и пенсиите за инвалидност поради общо заболяване;

1.4. пенсиите за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест;

1.5. наследствените пенсии;

1.6. паричните обезщетения за безработица;

- 1.7. семейните помощи;
- 1.8. помощите при смърт.

2. в Република Полша: по отношение на нормативните разпоредби, отнасящи се до:

- 2.1. обезщетенията в натура;
- 2.2. паричните обезщетения при болест и майчинство;
- 2.3. пенсите за старост, пенсии при неработоспособност, както и наследствени пенсии;
- 2.4. обезщетенията при трудова злополука и професионална болест;
- 2.5. обезщетенията за безработица;
- 2.6. семейните помощи;
- 2.7. помощите при смърт,

с изключение на пенсионните обезщетения на: служители на полицията, Агенцията за вътрешна сигурност, Агенцията по разузнаване, Граничната охрана, Държавната пожарна охрана, Службата по затворите, Бюрото за охрана на правителството, професионалните военнослужещи, както и заплатите на професионално неактивни съдии и прокурори.

(2) Тази Спогодба се прилага също към законодателството, което изменя, допълва или кодифицира законодателството, посочено в алинея 1.

(3) Тази Спогодба не се прилага спрямо системата за обезщетяване на жертви от война или нейните последствия.

Член 3

Персонален обхват

Тази Спогодба се прилага по отношение на:

1. лица, които се подчиняват или са били подчинени на законодателството на едната или на двете Договарящи страни;
2. членове на семейство или други лица, в обхвата, в който техните права произтичат от правата на лицата, посочени в точка 1.

Член 4

Еднакво третиране

Ако тази Спогодба не предвижда друго, при прилагане на законодателството на едната Договаряща страна, гражданите на другата Договаряща страна се третират еднакво с гражданите на първата Договаряща страна.

Член 5

Трансфер на парични обезщетения

(1) Ако тази Спогодба не предвижда друго, паричните обезщетения, придобити съгласно законодателството на едната Договаряща страна, не могат да бъдат намалявани, изменяни, спирани, нито прекратявани, поради това, че правоимащото лице е с местоживее на територията на другата Договаряща страна.

(2) Алинея 1 не се прилага:

1. в Република България за: паричните обезщетения за безработица, семейните помощи и пенсиите, несвързани с трудова дейност;
2. в Република Полша за: помощите за безработица, семейните помощи, социалните пенсии и обезщетенията, отпускани по специален ред или по изключение.

ГЛАВА II

ПРИЛОЖИМО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Член 6

Общо правило

Лицата, по отношение на които се прилага тази Спогодба, се подчиняват на законодателството за социалното осигуряване на Договарящата страна, на територията на която работят, при спазване на разпоредбите на член 7.

Член 7

Специални правила

(1) По отношение на правилото, посочено в член 6, се установяват следните специални правила:

1. Работник, нает в предприятие със седалище на територията на едната Договаряща страна, който е командирован от това предприятие на територията на другата Договаряща страна с цел извършване на работа с временен характер, се подчинява на законодателството на първата Договаряща страна за периода на командировката, но за не повече от 24 месеца, ако не е бил командирован на мястото на друго лице, чийто срок на командировка е изтекъл.

2. Лице, работещо за своя сметка, обикновено извършващо дейността си на територията на едната Договаряща страна, което временно пренася тази дейност на територията на другата Договаряща страна, се подчинява на законодателството на първата Договаряща страна за периода на извършване на тази дейност, но за не повече от 12 месеца.

3. Работник, извършващ работа едновременно на териториите на двете Договарящи страни, се подчинява на законодателството на тази Договаряща страна, на територията на която е местоживеенето му.

4. Лице, работещо за своя сметка, едновременно на територията на двете Договарящи страни, се подчинява на законодателството на тази Договаряща страна, на територията на която е местоживеенето му.

5. Лице, работещо за своя сметка на територията на едната Договаряща страна, което едновременно е работник на територията на другата Договаряща страна, се подчинява на законодателството на другата Договаряща страна.

6. Работник, включен в състава на пътуващия персонал на предприятие, извършващо, за своя или за чужда сметка, международни превози на лица или стоки, по железопътен, сухопътен, въздушен или речен път, се подчинява на законодателството на тази Договаряща страна, на територията на която е седалището на предприятието.

7. Работник, извършващ работа на борда на кораб, се подчинява на законодателството на тази Договаряща страна, под чийто флаг плава корабът. Ако обаче този работник получава възнаграждение за тази работа, от предприятие или лице, имащо седалище на територията на другата Договаряща страна, се подчинява на законодателството на тази Договаряща страна, ако живее на нейната територия.

8. Членовете на персонала на дипломатическите представителства и консулства се подчиняват на разпоредбите на Виенската конвенция за

дипломатическите отношения, от 18 април 1961г., както и на Виенската конвенция за консулските отношения от 24 април 1963г.

9. Членовете на административния, техническия и помощния персонал на дипломатическите представителства и консулствата на всяка от Договарящите страни, могат в течение на три месеца, считано от влизане в сила на тази Спогодба или в течение на три месеца от датата на започване на работа на територията на Договарящата страна, където работят, да изберат между прилагането на законодателството на едната или на другата Договаряща страна, ако са граждани на Договарящата страна, на която принадлежи дипломатическото представителство или консулство.

10. Лицата, работещи като частни домашни работници при членове на дипломатическите представителства и консулства, имат право на избор, за какъвто става дума в точка 9, когато са граждани на Договарящата страна, към която принадлежи дипломатическата мисия или консулската служба.

11. Държавните служители на едната Договаряща страна, освен посочените в точка 9, които са командироваани на територията на другата Договаряща страна, се подчиняват на законодателството на тази Договаряща страна, към която принадлежи администрацията, в която са наети.

12. Лицата, командироваани от едната Договаряща страна на територията на другата Договаряща страна в рамките на мисия за сътрудничество, се подчиняват на законодателството на командироващата страна, освен когато споразумения за сътрудничество предвиждат друго.

(2) Компетентните органи на Договарящите страни или институции, определени от тях, могат, по взаимно съгласие, да установят други изключения или да променят тези, предвидени в алинея 1.

Глава III

ОБЕЗЩЕТЕНИЯ В НАТУРА И ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

Раздел 1

Общи разпоредби

Член 8

Сумиране на осигурителните периоди

(1) Ако законодателството на едната Договаряща страна, поставя в зависимост придобиването, запазването или възстановяването на право на обезщетения в натура или парични обезщетения, в това число пенсии, от наличие на осигурителни периоди, то компетентната институция на тази Договаряща страна, зачита в необходимия обем осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на другата Договаряща страна, така както биха били придобити съгласно прилаганото от нея законодателство, ако тези периоди не съвпадат.

(2) Ако законодателството на едната Договаряща страна поставя в зависимост придобиването на право на пенсия от наличието на осигурителни периоди в професия, обхваната от осигуряване в специална система или от извършването на определена работа, то осигурителните периоди, придобити в тази професия или работа съгласно законодателството на другата Договаряща страна, се сумират при отпускане на тази пенсия.

Член 9

Намаляване, спиране или прекратяване на паричните обезщетения

Законодателството на едната Договаряща страна, свързано с намаляване, спиране или прекратяване на паричните обезщетения по отношение на пенсионери, заети или достигнали определено ниво на доходи, се прилага по отношение на тях, дори когато са заети или са достигнали определено ниво на доходи на територията на другата Договаряща страна.

Раздел 2

Обезщетения в натура

Член 10

Право на обезщетения в натура

(1) Ако работникът отговаря на условията за получаване на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща страна и е бил временно командирован от предприятие на територията на другата Договаряща страна, с цел извършване на работа там, както той, така и придружаващите го членове на семейството, имат право да получат обезщетения в натура, неотложно необходими за спасяване на здравето или живота, предоставени от институция по местопребиваване, съгласно законодателството, прилагано от тази институция, за сметка на компетентната институция.

(2) Алинея 1 се прилага съответно, по отношение на лице, работещо за своя сметка, посочено в член 7, алинея 1, точка 2 от тази Спогодба.

(3) При прилагане на алинея 1, признаването на право на протези, уреди или други обезщетения в натура със значителна стойност, зависи от съгласието на компетентната институция, освен ако предоставянето на такова обезщетение в натура, не може да бъде отложено във времето, без сериозна опасност за живота или здравето на заинтересованото лице.

(4) Списъкът и стойността на обезщетенията, посочени в алинея 3, се определят от компетентните органи в административните споразумения, посочени в член 24, алинея 1 от тази Спогодба.

(5) Ако работникът отговаря на условията за получаване на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща страна, то членовете на семейството с местоживееене на територията на другата Договаряща страна, които нямат право на обезщетения в натура, съгласно законодателството на тази Договаряща страна, имат право на обезщетения в натура, предоставяни от институция по местоживееенето им, съгласно законодателството, прилагано от тази институция, за сметка на компетентната институция.

(6) Ако лице, получаващо пенсия, съгласно законодателствата на двете Договарящи страни, има право на обезщетения в натура, съгласно законодателството на тази Договаряща страна, на територия на която е местоживееенето му, това лице и

живеещите с него членове на семейството му, имат право на обезщетения в натура, предоставяни от институцията по местоживееие и за нейна сметка, така, както, това лице би имало право на пенсия, изключително съгласно законодателството на тази Договаряща страна.

(7) Ако лице, получаващо пенсия, съгласно законодателството на едната Договаряща страна, което е с местоживееие на територията на другата Договаряща страна, няма право на обезщетения в натура, съгласно законодателството на тази Договаряща страна, то това лице има право на обезщетения в натура, предоставяни от институцията по местоживееие, съгласно прилаганото от тази институция законодателство, за сметка на компетентната институция. Този принцип се прилага съответно за членовете на семейството на лицето, получаващо пенсия, които като него са с местоживееие на територията на тази Договаряща страна.

(8) Ако лице, получаващо пенсия, съгласно законодателството на едната Договаряща страна, което е с местоживееие на територията на тази Договаряща страна и има право на обезщетения в натура, то членовете на неговото семейство, които са с местоживееие на територията на другата Договаряща страна и нямат право на обезщетения в натура съгласно законодателството на тази Договаряща страна, имат право на обезщетения в натура, предоставяни от институцията по местоживееенето им, съгласно законодателството, прилагано от тази институция, за сметка на компетентната институция.

(9) Ако законодателството на едната Договаряща страна предвижда задължение за удържане на вноски от пенсията за покриване на разходи за обезщетение в натура, то на основание това законодателство, институцията, имаща право да събира вноските, ги удържа от изплащаната пенсия, ако на основание алинея 7 разходите по обезщетенията в натура се поемат от институцията на тази Договаряща страна.

(10) Компетентните органи на Договарящите страни могат по взаимно съгласие да разширят с нови категории лицата с право на обезщетения в натура.

Член 11

Възстановяване на разходите

Разходите за обезщетения в натура, предоставяни от институцията на едната Договаряща страна, в полза на компетентната институция на другата Договаряща

страна при прилагане на разпоредбите на този раздел, се възстановяват по начин, определен в административните споразумения, посочени в член 24, алинея 1 от тази Спогодба.

Раздел 3

Парични обезщетения за временна неработоспособност и майчинство

Член 12

Изплащане на парични обезщетения

Паричните обезщетения за временна неработоспособност и майчинство се изплащат непосредствено от компетентната институция на тази Договаряща страна, на чието законодателство се подчинява осигуреното лице към момента на придобиване на правото на тези обезщетения.

Раздел 4

Пенсии

Член 13

Осигурителни периоди, по-кратки от 12 месеца

(1) Ако осигурителният период, придобит съгласно законодателството на едната Договаряща страна, е по-кратък от 12 месеца и въз основа на него не възниква право на пенсия, компетентната институция на другата Договаряща страна зачита този период като осигурителен период, придобит съгласно нейното законодателство.

(2) Без да се нарушават разпоредбите на алинея 1, осигурителните периоди, по-кратки от 12 месеца, придобити съгласно законодателствата на Договарящите страни, се зачитат от компетентната институция на тази Договаряща страна, в която възниква правото на пенсия. Ако това право възниква и в двете Договарящи страни, то този период се зачита само от компетентната институция на Договарящата страна, където осигуреното лице последно е плащало вноски и се счита като осигурителен период, придобит съгласно законодателството на тази Договаряща страна.

Член 14**Определяне на степента на неработоспособност**

С цел отпускане на пенсия за инвалидност компетентната институция на всяка от Договарящите страни, определя степента на неработоспособност съгласно прилаганото от нея законодателство.

Член 15**Прилагане на българското законодателство в областта на пенсиите**

(1) Ако са изпълнени условията за право на пенсия съгласно българското законодателство без оглед на осигурителните периоди, придобити съгласно полското законодателство, компетентната институция определя правото на пенсия, както и нейния размер, само въз основа на осигурителните периоди, придобити съгласно българското законодателство.

(2) Ако осигурителните периоди, придобити съгласно българското законодателство, са недостатъчни за придобиване право на пенсия, компетентната институция зачита осигурителните периоди, придобити съгласно полското законодателство при прилагане на член 8 на тази Спогодба.

(3) Размерът на пенсията се определя съгласно българското законодателство от дохода, върху който са внесени осигурителни вноски за българските осигурителни периоди.

Член 16**Прилагане на полското законодателство в областта на пенсиите**

(1) Ако съгласно полското законодателство правото на пенсия възниква без зачитане на осигурителните периоди, придобити съгласно българското законодателство, то компетентната институция определя правото на пенсия и изчислява нейния размер, само въз основа на осигурителни периоди, придобити съгласно полското законодателство, освен ако размерът на пенсията, изчислен съгласно алинея 2, е по-благоприятен.

(2) Ако съгласно полското законодателство правото на пенсия възниква само след зачитане на осигурителните периоди, придобити, съгласно българското законодателство, то компетентната институция:

1. определя теоретичен размер на пенсията, която би се полагала в случай, че всички осигурителни периоди са придобити съгласно полското законодателство;

2. въз основа на теоретичния размер на пенсията в точка 1 определя действителния размер на пенсията въз основа на съотношението между осигурителните периоди, придобити съгласно полското законодателство, и сбора на всички придобити осигурителни периоди.

(3) Ако полското законодателство поставя отпускането на пенсия в зависимост от условието работникът или лицето, работещо за своя сметка, да се е подчинявало на това законодателство към момента на събитието, което е повод за придобиване на правото на пенсия, условието се счита за изпълнено, когато работникът или лицето, работещо за своя сметка, са подлежали на осигуряване към този момент съгласно българското законодателство.

(4) При определянето на базата за размера на пенсия, се зачитат само осигурителните периоди, придобити съгласно полското законодателство.

Раздел 5

Обезщетения при трудова злополука и професионална болест

Член 17

Право на обезщетения

(1) Правото на обезщетения при трудова злополука или професионална болест се определя съгласно законодателството, което е било приложимо в момента на възникване на злополуката или по време на извършване на работата, в резултат на която е възникнала професионалната болест.

(2) Ако лицето, подчинено на законодателството на едната Договаряща страна, претърпи трудова злополука или заболее от професионална болест, по време на извършване на работа на територията на другата Договаряща страна, то получава обезщетения в натура от институция по местопребиваване така, както ако то би било осигурено в тази институция, съгласно задължителното за тази институция законодателство, за сметка на компетентната институция. Разпоредбите на член 10, алинея 3, както и алинеи 6-8 от тази Спогодба се прилагат съответно.

(3) При възстановяване на разходите, извършени съгласно алинея 2, се прилага разпоредбата на член 11 от тази Спогодба.

Член 18

Професионална болест

(1) Ако отпускането на обезщетения при професионална болест съгласно законодателството на едната Договаряща страна, зависи от установяването на професионалната болест за пръв път на територията на тази Договаряща страна, това условие се счита за изпълнено, ако тази болест е била установена за първи път на територията на другата Договаряща страна.

(2) Ако отпускането на обезщетения при професионална болест, съгласно законодателството на едната Договаряща страна зависи от определено време, през което е извършвана работата, която е причинила болестта, компетентната институция на тази Договаряща страна зачита също и периода на извършване на същия вид работа съгласно законодателството на другата Договаряща страна.

(3) Ако работата, причинила възникването на професионалната болест е била извършвана на територията на двете Договарящи страни, обезщетенията за тази болест се отпускат само съгласно законодателството на тази Договаряща страна, на територията на която последно е била извършвана тази работа, доколкото осигуреното лице отговаря на условията, предвидени в това законодателство. Ако съгласно това законодателство лицето няма право на обезщетения, правото на обезщетения се определя съгласно законодателството на другата Договаряща страна.

Член 19

Задълбочаване на професионалната болест

(1) Ако правото на обезщетения при професионална болест е възникнало съгласно законодателството на едната Договаряща страна, компетентната институция на тази Договаряща страна носи отговорността за изплащането на обезщетенията при задълбочаване на професионалната болест, дори ако то е настъпило в момент, когато лицето е било подчинено на законодателството на другата Договаряща страна, ако не е извършвало там работа, която може да причини професионална болест.

(2) В случай на задълбочаване на професионалната болест на лице, получаващо обезщетение за професионална болест, съгласно законодателството на първата Договаряща страна, по време на извършване на работа, която може да причини професионална болест на територията на другата Договаряща страна:

1. компетентната институция на първата Договаряща страна продължава да изплаща отпускното обезщетение, без да взема предвид задълбочаването на професионалната болест;

2. компетентната институция на другата Договаряща страна, на чието законодателство е било подчинено лицето по време на извършване на работа, която може да причини задълбочаване на професионалната болест, отпуска обезщетение в размер на разликата между размера на обезщетението, на което има право след задълбочаване на професионалната болест и размера на обезщетението, което би се полагало преди задълбочаването на професионалната болест, съгласно прилаганото от нея законодателство.

Член 20

Степен на неработоспособност

Ако законодателството на едната Договаряща страна предвижда, че за определянето на степента на неработоспособност във връзка с трудова злополука или професионална болест се взимат предвид предишни трудови злополуки или професионални болести, то компетентната институция на Договарящата страна, взима предвид също и предишните трудови злополуки или професионални болести дори тогава, когато те са настъпили по време на прилагането на законодателството на другата Договаряща страна.

Раздел 6 Семейни помощи

Член 21 Право на семейни помощи

(1) Компетентната институция на всяка от Договарящите страни, определя правото на семейни помощи и ги изплаща, съгласно прилаганото от нея законодателство.

(2) Ако правото на семейни помощи възниква съгласно законодателството и на двете Договарящи страни, помощите се изплащат от компетентната институция на Договарящата страна, на територията на която е местоживеенето на лицето, на което се полага семейната помощ.

Раздел 7 Помощи при смърт

Член 22 Право на помощ при смърт

Компетентната институция на всяка от Договарящите страни, определя правото на помощ при смърт и я изплаща съгласно прилаганото от нея законодателство.

Раздел 8 Парични обещетения за безработица

Член 23 Право на парично обезщетение при безработица

(1) Осигурителните периоди, придобити, съгласно законодателството на едната от Договарящите страни, се зачитат в необходимия обем при определяне на правото на парично обезщетение за безработица съгласно законодателството на другата Договаряща страна, ако заинтересованото лице, непосредствено преди да

загуби работата си, има осигурителни периоди, придобити съгласно законодателството на тази Договаряща страна.

(2) Ако съгласно законодателството на едната Договаряща страна срокът за изплащане на паричното обезщетение за безработица зависи от продължителността на осигурителния период, се прилага съответно алинея 1.

(3) Ако съгласно законодателството на едната Договаряща страна размерът на паричното обезщетението за безработица зависи от размера на дохода, върху който са изплатени осигурителни вноски за безработица, се взема предвид само дохода, реализиран съгласно законодателството на тази Договаряща страна.

(4) Ако осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на едната Договарящата страна, са били зачетени за установяване право на парично обезщетение за безработица съгласно законодателството на другата Договаряща страна, периодът на изплащане на паричното обезщетение се намалява с периода, за който безработното лице е получавало обезщетение съгласно законодателството на първата Договаряща страна.

Част IV

РАЗНИ, ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел 1

Разни разпоредби

Член 24

Права на компетентните органи

(1) Компетентните органи на Договарящите страни сключват административни споразумения, необходими за прилагането на тази Спогодба.

(2) Компетентните органи на двете Договарящи страни са длъжни:

1. да определят органи за връзка;
2. взаимно да се уведомяват относно прилагането на тази Спогодба;
3. взаимно да се информират за промени в законодателството;
4. взаимно да си оказват помощ и да развиват възможно по-широко техническо и административно сътрудничество за прилагане на тази Спогодба.

Член 25**Административна и правна помощ**

(1) Компетентните органи, органите за връзка и компетентните институции на Договарящите страни, си оказват взаимна помощ по прилагане на разпоредбите на тази Спогодба, по начин, както ако биха прилагали собствените си нормативни разпоредби. Тази помощ е безплатна.

(2) Компетентните органи, органите за връзка и компетентните институции на Договарящите страни, могат да осъществяват непосредствен контакт помежду си, както и с всяко заинтересовано лице или негов пълномощник.

Член 26**Подаване на документи**

(1) Молби, жалби и възражения, както и други документи, които съгласно законодателството на едната Договаряща страна трябва да бъдат подадени в определен срок на компетентната институция на тази Договаряща страна, се считат за подадени в този срок, ако в същия срок са били подадени на компетентната институция на другата Договаряща страна.

(2) Молби, жалби и възражения, както и други документи, посочени в алинея 1, компетентната институция незабавно изпраща на компетентната институция на другата Договаряща страна.

(3) Молба за признаване на парични обезщетения, подадена съгласно законодателството на едната Договаряща страна, се счита за молба за признаване на съответното обезщетение съгласно законодателството на другата Договаряща страна, ако молителят е информирал или от представената от него документация става ясно, че е бил осигурен съгласно законодателството на тази Договаряща страна, освен ако молителят поиска отлагане на определяне на правото на пенсия съгласно законодателството на едната от Договарящите страни.

Член 27**Освобождаване от такси и заверяване на документи**

(1) Освобождаване от регистрационни, счетоводни, държавни и консулски такси или други подобни, предвидено в нормативните разпоредби на всяка от Договарящите страни, имат приложение по отношение на удостоверения и документи, издавани от административните органи и институциите на другата Договаряща страна за прилагане на тази Спогодба.

(2) Удостоверения и документи, които трябва да бъдат подадени с цел прилагане на тази Спогодба, не се нуждаят от заверка.

Член 28**Признаване на съдебни актове и решения**

(1) Съдебните актове и решенията, издадени от компетентните институции на едната Договаряща страна, се признават от другата Договаряща страна.

(2) Съдебните актове и решенията, посочени в алинея 1, не се признават, ако признаването им би било в противоречие със законодателството на другата Договаряща страна.

(3) Съдебните актове и решенията, признати съгласно алинеи 1 и 2, се изпълняват от другата Договаряща страна, съгласно законодателството на тази Договаряща страна.

Член 29**Медицински изследвания**

Медицинските изследвания, които се изискват от законодателството на едната Договаряща страна, на лицата, с местоживеене или местопребиваване на територията на другата Договаряща страна, се извършват от институция по местоживеене или местопребиваване, по молба и за сметка на компетентната институция. Разходите за медицински изследвания не се възстановяват, ако се извършват за институциите и на двете Договарящи страни.

Член 30**Защита на личните данни**

(i) Ако съгласно тази Спогодба, компетентните органи, органите за връзка или компетентните институции на едната Договаряща страна, предоставят лични данни на компетентните органи, органите за връзка или компетентните институции на другата Договаряща страна, предоставянето им се извършва съгласно нормативните разпоредби, които регулират защитата на личните данни на Договарящата страна, предоставяща данните. Всяко последващо предоставяне, съхраняване или унищожаване на данни, се извършва съгласно нормативните разпоредби за защита на данните, действащи на територията на приемащата Договаряща страна.

(2) Използуването на лични данни за други цели, различни от свързаните със социалното осигуряване, зависи от съгласието на заинтересованото лице или трябва да съответства на нормативните разпоредби на Договарящата страна.

Член 31**Изплащане на парични обезщетения**

Компетентните институции на всяка от Договарящите страни, изплащат паричните обезщетения по силата на тази Спогодба, непосредствено на правоимащите лица, които имат местоживее на територията на другата Договаряща страна, в официалната валута на своята държава, а при неконвертируемост на тази валута, в друга свободно конвертируема валута.

Член 32**Език**

(1) При прилагането на Спогодбата, компетентните органи, органите за връзка и компетентните институции на Договарящите страни, контактуват помежду си на официалния език на всяка от Договарящите страни.

(2) Молба или документ не се отхвърля на основание, че е изготвен на официалния език на другата Договаряща страна.

Член 33**Разрешаване на спорове**

(1) Спорове, възникнали във връзка с тълкуването или прилагането на разпоредбите на тази Спогодба, се разрешават чрез преки преговори между компетентните органи на Договарящите страни.

(2) Ако не е възможно разрешаване на спора по реда на алинея 1, по молба на едната или на двете Договарящи страни, той подлежи на разглеждане от арбитражна комисия, чиито състав и процедурни правила се съгласуват чрез съвместно решение на двете Договарящи страни. Решенията на арбитражната комисия са задължителни и окончателни.

Раздел 2**Преходни и заключителни разпоредби****Член 34****Преходни разпоредби**

(1) Тази Спогодба не дава основание за признаване на искания за изплащане на парични обезщетения за период преди датата на влизането ѝ в сила.

(2) Осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на всяка от Договарящите страни преди датата на влизането в сила на тази Спогодба, се зачитат при определяне на правото и размера на паричните обезщетения, предоставяни по силата на тази Спогодба.

(3) Паричните обезщетения, отпуснати преди датата на влизане в сила на тази Спогодба, могат да бъдат, по молба, определени отново съгласно разпоредбите на тази Спогодба, ако това е по – благоприятно за молителя. Ако молбата бъде подадена в срок от две години от датата на влизане в сила на тази Спогодба, обезщетенията се определят от датата на влизане в сила на тази Спогодба.

Член 35

Срок на действие на Спогодбата

(1) Този Спогодба се сключва за неопределено време. Всяка от Договарящите страни може, чрез нота, да денонсира от тази Спогодба, но не по-късно от три месеца преди изтичането на календарната година. Този Спогодба прекратява действието си от 1 януари на годината, следваща непосредствено годината на денонсирането.

(2) В случай на денонсиране на тази Спогодба, всички права, придобити по силата на нейните разпоредби, се запазват.

Член 36

Подписване и ратификация

(1) Този Спогодба подлежи на ратификация, съгласно нормативните разпоредби на всяка от Договарящите страни.

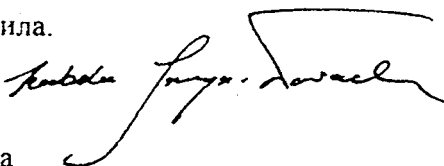
(2) Договарящите страни се информират взаимно чрез ноти за приключването на процедурите, изисквани за влизане в сила на тази Спогодба.

(3) Този Спогодба влиза в сила от първия ден на третия месец, следващ датата на последната нота, посочена в алинея 2.

(4) От датата на влизане в сила на тази Спогодба се прекратява действието на Спогодбата за сътрудничество в областта на социалната политика между Полската народна република и Народна република България, подписана във Варшава на 12 юли 1961г.

В потвърждение на което, долуподписаните, надлежно упълномощени за това от своите Правителства, подписаха тази Спогодба.

Изготвена в София, на 09.06.2005г., в два оригинални екземпляра, всеки от които на полски и на български език, като двата текста имат еднаква сила.

За
Република Полша

За
Република България

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 28 lipca 2006 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:
L. Kaczyński

L.S.

Prezes Rady Ministrów:
K. Marcinkiewicz